

Ustawa 2.0 pytania i poprawki

- brak definicji kierunku, brak definicji szkoły doktorskiej Dotychczas definicja kierunku (art.2 ust.1 pkt.14 PoSzW) to: wyodrębniona część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowana w uczelni w sposób określony przez program kształcenia. Z drugiej strony zdefiniowano (art.62) studia dualne.

- brak takich definicji prowadzi do sytuacji takich jak związana z **Ustawą o Zasadach zarządzania mieniem państwowym** (16 grudnia 2016), gdzie w art.19 zapisano, że stosowne uprawnienia posiada która „ukończyła studia Master of Business Administration (MBA)”, a przecież dyplomy MBA wydają w Polsce także instytucje nie będące uczelniami.

- co to znaczy: (art.198, ust.7), że podmiot prowadzący szkołę doktorską może prowadzić nie więcej niż **3 szkoły doktorskie** w danej dyscyplinie? [szkoła doktorska zgodnie z art.198 ust.1 pkt 2 „jest zorganizowaną formą kształcenia w co najmniej 2 dyscyplinach”]

- w art.34 ust.5 wprowadzonym w Sejmie listę przykładowych NAZW jednostek organizacyjnych uczelni. Bez zdefiniowania tych nazw przepis wydają się być zbędny,

Art.24. ust.1 stanowi, że **rektorem uczelni niepublicznej może zostać osoba posiadająca jedynie tytuł zawodowy licencjata lub magistra.**

POPRAWKA:

W art.24 ust.1 po słowach „wymagania określone w art.20 ust.1 pkt 1-6” dodaje się „oraz posiada co najmniej stopień naukowy doktora”

Art.24 ust.1 wprowadzono **ograniczenie wieku dla rektora** uczelni publicznej

POPRAWKA:

W art.24 ust.1 słowa „spełnia wymagania określone w art.20 ust.1 pkt.7” zastępuje się słowami „nie ukończyła 67.roku życia, a w przypadku osoby posiadającej tytuł profesora 70. roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji”.

Art.29 ustęp 1. dotyczący **składu Senatu uczelni akademickiej** wprowadza zapis sugerujący, że „niesamodzieln i administracyjni” mogą być reprezentowani przez tylko jedną z tych dwu grup pracowników.

POPRAWKA:

W art.29 ust.1 pkt 1 lit.c po słowach „25% składu senatu” dodaje się „z tym, że każda z tych grup reprezentowana jest przez co najmniej jednego przedstawiciela”.

Art.29 ustęp 2. dotyczący **składu Senatu uczelni zawodowej** wprowadza zapis sugerujący, że „niesamodzieln i administracyjni” mogą być reprezentowani przez tylko jedną z tych dwu grup pracowników.

POPRAWKA:

W art.29 ust.2 pkt 1 lit.c po słowach „25% składu senatu” dodaje się „z tym, że każda z tych grup reprezentowana jest przez co najmniej jednego przedstawiciela”.

Art.29 ustęp 4 wprowadza **ograniczenie wieku dla członków senatu** (mniej niż 67 lat):

POPRAWKA:

W art.29 ust.4 dodaje się „a w przypadku osób posiadających tytuł profesora nie ukończyła 70. roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji”

Art.53 ust.2. (rozdział o prowadzeniu studiów) wskazuje, że w przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż jednej dyscypliny, wskazuje się dyscyplinę wiodącą, w ramach której uzyskiwana będzie ponad połowa efektów uczenia się. Dotychczasowe przepisy (rozporządzenie z lutego 2012) mówiło: Jeśli efekty kształcenia odnoszą się do więcej niż jednej dziedziny, są uwzględniane procentowe udziały, w jakich program studiów odnosi się do poszczególnych dziedzin nauki” a to dlatego, że wskaźniki kosztochłonności występujące w algorytmie podziału dotacji budżetowej powiązane były (są) z dziedzinami nauki. Obecnie wskaźniki kosztochłonności będą – zgodnie z art.368 ust.1 – dla dyscyplin. Czy będzie odpowiedni przepis (o proporcjach) w rozporządzeniu?

Art.55 ust.2 daje ministrowi prawo do odmowy wydania pozwolenia na utworzenie kierunku „jeżeli na dzień złożenia wniosku kształcenie na studiach na danym kierunku nie odpowiada **potrzebom społeczno – gospodarczym**”

Poprawka:

Skreśla się ustęp 2 w artykule 55

Co do poprawki Biura Legislacyjnego: cytat z uzasadnienia wyroku TK: „...mechanizm uruchamiany w momencie wydania przez Prezydium Komisji uchwały wyrażającej negatywną ocenę jakości kształcenia może w nadmierny sposób ograniczać wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art.22 Konstytucji)”

WYROK TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO z dnia 25 lipca 2013 r. sygn. akt SK 61/12

Art.57 ust.1 wprowadza **konieczność uzyskania pozwolenia ministra na utworzenie kierunku poza siedzibą uczelni**

POPRAWKA:

W art.57 ust.1 dodaje się: „Pozwolenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym nie wymaga utworzenie studiów poza siedzibą uczelni na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny albo dyscypliny wiodącej, w której uczelnia posiada kategorie naukową A+, A lub B+”.

Art.70 ust.4 o możliwości **przeprowadzenia egzaminu wstępnego** nie wprowadza „limitu” dla udziału takiego egzaminu w ogólnym wyniku postępowania rekrutacyjnego. Nie proponuję poprawki, ale należy zauważyć, że uczelnie mogą wysoko ocenić udział takiego egzaminu co zdyskredytuje egzamin maturalny (w przypadku uczelni artystycznych i sprawności fizycznej już ustawa mówi o 100% takiego udziału).

Art.77 ust.3 mówi o tym, że **wzór dyplomu zatwierdza Senat**. Czy oznacza to (także w kontekście ust.1 mówiącego o tytule zawodowym „równorzędnym”) możliwość nadawania tytułu „magistra historii”, „magistra chemii”, „magistra ekonomii” lub „dyplomowanego ekonomisty”. Magister z dookreśleniem funkcjonował do 1982 roku.

Art.80 ust.1 mówi o wysokości **opłat za usługi edukacyjne**, które nie mogą przekraczać kosztów.

POPRAWKA:

Art.80 ust.1 otrzymuje brzmienie: „W uczelni **publicznej** wysokość opłat za usługi edukacyjne nie może przekraczać kosztów niezbędnych do utworzenia i prowadzenia studiów oraz przygotowania i wdrażania strategii uczelni. **Przepisu zdania pierwszego nie stosuje się do usług edukacyjnych, o których mowa w art.79 ust.1 pkt 3-4.**

Poprawka ta wyłącza z przepisu uczelnie niepubliczne, a więc te, których podstawowa działalność nie jest finansowana ze środków publicznych. TK w tym zakresie uznał, że wysokość opłat nie może przekraczać kosztów kształcenia w uczelniach publicznych.

Wyłączenie które proponuję – także związane z orzecznictwem TK – dotyczy dodatkowych usług świadczonych przez uczelnie, poza realizacją obowiązku państwa zapewnienia powszechnego i równego dostępu do wykształcenia.

Art.87 ust.3 o stypendium socjalnym o zwiększonej wysokości. Najczęstszą barierą uniemożliwiająca lub utrudniająca podjęcie studiów jest miejsce pochodzenia – zamieszkania. Dlatego na gruncie art.70 ust.4 Konstytucji państwo zobowiązane jest stworzyć system stypendialny służący realizacji powszechnego i równego dostępu do wykształcenia.

POPRAWKA

W art.87 ust.3 dodaje się słowa: „w szczególności w związku z odbywaniem studiów poza miejscem stałego zamieszkania”.

Art.88 ust.4 wprowadza zasadę, że studentowi **odmawia się stypendium socjalnego**, jeśli nie dostarczy zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny.

Tak więc jeśli student dostarczy zaświadczenie, że „nie jest objęty pomocą tutejszego ośrodka” to nie otrzyma stypendium nawet będąc w ciężkiej sytuacji materialnej. Nie można karać studenta za to, że jego rodzice – często ze względu na poczucie godności, czy chęć uniknięcia napiętnowania społecznego – nie ubiegają się i nie otrzymują świadczeń z opieki społecznej. Należy zauważyć, że korzystanie ze świadczeń opieki społecznej jest prawem, a nie obowiązkiem. Zmuszanie do ubiegania się o taką pomoc może prowadzić do naruszenia normy konstytucyjnej zawartej w art.30 Konstytucji: nakazu nienaruszalności, poszanowania i ochrony przez państwo godności człowieka.

POPRAWKA:

Art.88 ust.4 otrzymuje brzmienie: Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna w przypadku wątpliwości dotyczących sytuacji dochodowej i majątkowej studenta może żądać od studenta dostarczenia zaświadczenia o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny z ośrodka pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej ustala sytuację studenta i jego rodziny w oparciu o posiadane dokumentacje, a w celu potwierdzenia tej sytuacji może przeprowadzić także wywiad środowiskowy, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. W przypadku niedostarczenia zaświadczenia we wskazanym terminie lub gdy zaświadczenie nie potwierdza trudnej sytuacji finansowej studenta, rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna może odmówić przyznania stypendium socjalnego”

Art.90 dotyczący zapomogi dla studenta, który „przejściowo znalazł się w trudnej sytuacji życiowej”. Dotychczasowe (i proponowane brzmienie) powoduje trudności interpretacyjne dotyczące określenia „przejściowo”. Bywa to interpretowane jako znalezienie się w sytuacji, która przemienie, zmieni się. W praktyce oznaczało to nie przyznawanie zapomogi w przypadku śmierci rodzica.

POPRAWKA:

Art.90 otrzymuje brzmienie: „Zapomogę może otrzymać student, który w wyniku zdarzenia losowego znalazł się w trudnej sytuacji życiowej”

Art.94 ust.1 mówi o obowiązku powiadomienia uczelni o wystąpieniu okoliczności powodującej utratę prawa doświadczenia, ale nie ma przepisu który by regulował co dzieje się w takim przypadku ze świadczeniem.

POPRAWKA:

W art.94 dodaje się ust.3 w brzmieniu: „W przypadku wystąpienia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń, w tym ich wysokość, organ przyznający świadczenia może uchylić lub zmienić decyzje bez zgody strony”.

Przepisy dotyczące PKA

Art.252 w ustępie 6 wykreślono pkt 5 (osoba pełniąca funkcję kierownicza – np.dziekan – będzie mógł być znowu członkiem i ekspertem PKA).

Art.246 ust.2 ustala jednakowy dwu miesięczny okres na rozpatrywanie spraw dotyczących wpisu do rejestru uczelni niepublicznej, wydawania opinii w innych sprawach przedstawionych przez ministra oraz wyrażania opinii w sprawie spełniania warunków prowadzenia studiów. Sformułowanie takiej opinii wymaga jednak większej ilości czasu.

POPRAWKA:

Art.246 ust.2 otrzymuje brzmienie: „Prezydium podejmuje uchwały w sprawach, o których mowa w art.259 ust.1 pkt 1 i 7 w terminie 2 miesięcy, a w sprawach, o których mowa w art.259 ust.1 pkt 2 w terminie 3 miesięcy od dnia wpłynięcia wniosku do PKA”

Art.246 ust.7 mówi o przeprowadzeniu procedury ponownego rozpatrzenia sprawy w ciągu 45 dni. Biorąc pod uwagę to, że sprawę rozpatruje inny zespół (zespół odwoławczy), a w konsekwencji także inni eksperci oceniający nie tylko dokumenty wykorzystane w toku podejmowania pierwotnej – podważanej przez stronę niezadowoloną – uchwały, ale także nowe dokumenty, to skrócenie czasu na rozpatrzenie do 45 dni nie daje szans na rzetelne rozpatrzenie wniosku.

POPRAWKA:

Art.246 ust.7 wyrazy „45 dni” zastępuje się wyrazami „2 miesiące”.

Art.246 ust.8 ustala w praktyce nie realny czas na sporządzenie tekstów opinii i uchwał po posiedzeniu Prezydium PKA, a uchwał takich bywa do 100.

POPRAWKA:

Art.246 ust.8 wyrazy „7 dni” zastępuje się wyrazami „14 dni”.

Art.257 ust.1 dotyczący **statutu PKA**: w art.256 ust.2 wprowadzono „osobę pełniącą funkcje sekretarza” w zespole oceniającym, wobec tego musi być tryb ich powoływania:

POPRAWKA:

Art.257 ust.1 pkt 5) otrzymuje brzmienie: „zasady i tryb powoływania ekspertów i sekretarzy”

Art.260 i dalsze: ewaluacja szkół doktorskich: brak przepisów adekwatnych do tych, które dotyczą PKA, np. w zakresie przetwarzania danych osobowych, zwracania się o udzielenie wyjaśnień.

POPRAWKA:

W art.260 dodać ustęp 5 o treści: przepisy art.259 ust.2 i 3 stosuje się odpowiednio

Art.272 ust.2 ustala **skład Komitetu Ewaluacji Naukowej**, w taki sposób, że z każdej dziedziny mają w nim być TRZY osoby.

Ponieważ obecne dziedziny są nieporównywalne liczebnie, zarówno liczba naukowców jak i liczba uprawnień do nadawania stopnia doktora (od 3 – dziedzina sztuk filmowych do ponad 300 – dziedzina nauk technicznych, to proponuję odniesienie do dyscyplin i w proporcji do liczby ocenianych jednostek:

POPRAWKA:

art.272 ust.2 otrzymuje brzmienie:

W skład KEN wchodzi: 1) przedstawiciele poszczególnych dyscyplin naukowych, w liczbie 1 na każdą zakończoną liczbę 10 jednostek, o których mowa w art.266 ust.1, podlegających ocenie w okresie poprzedzającym powołanie KEN, nie mniej jednak niż 1 z każdej dyscypliny, 2) po 1 przedstawicielu dziedzin naukowych, w których nie wyodrębniono dyscyplin naukowych, na każdą zakończoną liczbę 10 jednostek, o których mowa w art.266 ust.1, podlegających ocenie w okresie poprzedzającym powołanie KEN, nie mniej jednak niż 3 z każdej z tych dziedzin, 3) 7 osób z doświadczeniem w zakresie polityki naukowej.

Art.369 ust.2 reguluje ogólne **zasady algorytmu podziału środków** finansowych. Ponieważ proporcja liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich wprowadzona w poprzednim roku jest kluczowa i w ojej opinii działająca generalnie pozytywnie, ale wymagająca korekt ze względu na specyfikę organizacji zajęć w zależności od dyscypliny, dziedziny a co najmniej obszaru kształcenia, to:

POPRAWKA

Art. 369 ust.2 dodaje się punkt 4. w brzmieniu:

4) liczby studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego, z uwzględnieniem zróżnicowania co najmniej w zależności od obszaru kształcenia

Art.408 ust.1 wprowadza zasadę, że środki z subwencji i dotacji dla uczelni publicznej gromadzone są w **Banku Gospodarstwa Krajowego**. Podniesie to koszty obsługi kredytów zaciąganych przez uczelnie publiczne, które dzięki gromadzeniu środków w bankach komercyjnych mają możliwość negocjowania i uzyskiwania atrakcyjniejszych warunków kredytowych.

POPRAWKA

Art.408 ust.1 otrzymuje brzmienie:

1.Środki finansowe z subwencji i dotacji gromadzi się na odrębnym rachunku bankowym.

Poprawka do ustawy wprowadzającej:

Art. 221 dotyczący PKA: w ust.4 mowa o **terminie uchwalenie statutu** PKA dostosowanego do nowej ustawy, ale dla statutu kluczowe są rozporządzenia ministra dotyczące kryteriów oceny programowej i kompleksowej (ust.249) oraz wymagań dotyczących programu studiów (art.81). Dlatego:

POPRAWKA

Art.221 ust.4 otrzymuje brzmienie: 4.Polska Komisja Akredytacyjna uchwali statut w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art.81 pkt.1 i art.249 ustawy, o której mowa w art.1.